

ОСОБЛИВОСТІ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПРОДУКЦІЮ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Чуйко Є. О, студ., Шигимага С. Д., студ., Антощенкова В. В., к.е.н., доц.

(Державний біотехнологічний університет)

На сучасному етапі розвитку аграрних підприємств України одним із основних завдань є вирішення проблеми ціноутворення на сільськогосподарську продукцію. Відомо, що ціна має істотний вплив на ефективність діяльності підприємства, оскільки від неї залежить і відшкодування витрат виробництва і прибуток підприємства. В умовах ринкової економіки успіх сільськогосподарських підприємств багато в чому залежить від того, наскільки грамотно й вдало вони встановлюють ціни на свої товари. Насамперед слід зазначити природу ціни, а отже, і формування прибутку сільськогосподарським виробником. Вона пов'язана з існуванням так званої диференціальної земельної ренти. Суть її полягає в тому, що ціни на сільськогосподарську продукцію формуються за витратами на гірших за родючістю землях, а, відповідно, на кращих ділянках виникає надприбуток – рента. Однак, у зв'язку зі складністю визначення цін на сільськогосподарську продукцію по гірших землях, вони не набули практичного поширення у чистому вигляді, а формуються здебільшого за середніми витратами. Як наслідок, це загострює проблему диспаритету цін на продукцію сільського господарства та матеріально-технічні ресурси, які використовуються у процесі її виробництва [1, с. 5].

У процесі ціноутворення на сільськогосподарську продукцію слід також враховувати той факт, що ціни на неї значною мірою залежать від погодних умов. Тобто, якщо рік був урожайним, це призводить до підвищення пропозиції і, як наслідок, ціни знижуються. І навпаки – у неврожайні роки пропозиція даного товару зменшується і, відповідно, ціни підвищуються. Тому, за умови задовільного врожаю у самого товаровиробника, часто більш вигідною для нього є реалізація виробленої продукції саме у неврожайні роки.

Ефективність продукції, яку виробляє підприємство, визначається ринком, ціною її реалізації. У кінцевому результаті ціна є основною ринковою категорією. Зміна ціни призводить до значних економічних, соціальних і політичних наслідків. Тому інформація про ціни на основі цінового моніторингу, аналізу закономірностей і тенденцій їх змін має важливе значення як для виробників, так і для споживачів та суспільства в цілому. Як основне завдання розрахунку цін слід вказати врахування відповідних факторів, які зменшують чи розширюють можливий інтервал варіацій цін на продукцію. У системі державного регулювання економіки важливу роль відіграє підтримка відповідного рівня цін і забезпечення цінової рівноваги в аграрному секторі.

Формування паритетності сільськогосподарських цін – необхідна передумова розвитку і відтворення сільськогосподарського товаровиробництва, на що вказується і в Законі України «Про державну підтримку сільськогосподарського виробництва» [2].

Наступним явищем, яке впливає на ціноутворення в галузі сільського господарства, є інтенсифікація сільськогосподарського виробництва. Адже її суть полягає в тому, що з підвищенням врожайності сільськогосподарських культур та продуктивності худоби і птиці знижуватиметься собівартість продукції, оскільки лише за таких умов найбільш ефективно використовуватимуться всі ресурси, залучені у виробничий процес. У практичній діяльності це знаходитиме прояв у збільшенні прибутку та підвищенні рівня рентабельності, що у свою чергу також впливає на ціноутворення [2]. Нестабільність цін на сільськогосподарську продукцію обмежує відтворювальний потенціал сільськогосподарських підприємств та вносить дестабілізуючий вплив у процеси відтворення. Така ситуація не дозволяє товаровиробникам сформувати достатні для відтворення обсяги нагромаджень, їхні доходи нестабільні, а зростання собівартості потребує зростання доходів для відшкодування понесених витрат. Для виправлення ситуації необхідно дотримуватися таких принципів: ціни на продукцію сільського господарства мають бути економічно обґрунтованими. Рівень закупівельних цін за нормальних умов виробництва повинен покривати витрати сільськогосподарських підприємств і забезпечувати одержання відповідного прибутку; для досягнення паритетності сільського господарства з галузями промисловості мають діяти підтримуючі ціни на сільськогосподарську продукцію. Вони встановлюються державою; необхідно демонополізувати ринок і ринкові відносини.

Список літератури

1. Шпичак О. М. Теоретико-методологічні аспекти ціноутворення на сільськогосподарську продукцію. Економіка АПК. 2012. №1. С. 3-10.
2. Семенда Д.К., Семенда О.В., Петрук Т.Ю. Економічні аспекти функціонування сільськогосподарських підприємств. Економіка АПК. 2018. №10 С.106
3. Кравченко Ю.М., Антощенкова В.В. Екологічна безпечність сільськогосподарської продукції та її конкурентоспроможність в умовах міжнародної інтеграції. Вісник ХНТУСГ ім. П. Василенка. Сер. Економічні науки. 2019. Вип. 202. С. 84-92.
4. Кравченко Ю.М., Антощенкова В.В. Фактори сталого розвитку економіки аграрного сектору Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Сер. Економічні науки. 2019. Вип. 200. С. 174-183. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhdtusg_2019_200_20
5. Onegina V., Kravchenko J., Antoshchenkova V. Improving the efficiency of quality management and safety of dairy production in Ukraine in the conditions of European integration. Theory and Practice of Individualized Learning: Scientific and Methodical Seminar, October 1, 2020. Opole: Academy of Management and Administration, 2020. P.105-111.
6. Кравченко Ю.М. Теоретичні підходи щодо сутності реформування та реструктуризації підприємства. Вісник економіки транспорту і промисловості №35. Харків: УкрДАЗТ, 2011, С. 152-155.
7. Богданов В. С., Кравченко Ю. М. Сутність і економічні основи категорії "ціна" та поняття "ціноутворення". Вісник студентського наукового товариства. 2019. Вип. 1. С. 3-6.